

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛОГІКА»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	«Політологія»
Тривалість викладання	3–4 чверті
Заняття:	II семестр 2020-2021 н.р.
Лекції	30
Практичні	15
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	філософії і педагогіки

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Інформація про викладача:

	Прізвище, ім'я, по батькові	Жижченко Валерій Петрович
	Наукова ступінь	кандидат філософських наук
	Наукове звання	доцент
	Посада	доцент кафедри філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка»
	Контакти	служ. тел. (056) 7461183; моб: 097-410-36-67
	E-mail	Zhyzhchenko.v.p@nmu.one
	Профайл	https://filosof.nmu.org.ua/ua/staffua/page1.php?clear_cache=Y
	Консультації	Щосереди з 9.30-10.55
	Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра філософії і педагогіки, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 1 корпус, 3 поверх, ауд. 116)

1. Анотація до курсу

У пропонованому курсі розкривається процес мислення з точки зору його логічної (формальної) правильності. Відповідно приділяється увага законам і правилам мислення, а також таким формам мислення як поняття, судження, умовиводи. Зокрема мова йде про закон тотожності, закон суперечності, закон виключеного третього та закон достатньої підстави, виводиться сутність поняття, з'ясовується, чим воно відрізняється від образу, аналізуються такі сторони поняття як його обсяг і зміст, розглядається співвідношення між поняттями, логічні операції над поняттями, у першу чергу такі важливі для культури мислення як поділ поняття та його визначення, виводяться види поняття. У розділі про судження йдеться про сутність, структуру й види суджень, звертається увага на особливості кожного з видів судження. У розділі про умовиводи так само розгляду піддаються такі моменти як сутність умовиводу, його види й правила кожного з видів. Опанування цим матеріалом дозволяє переходити до таких розділів як «Доведення і спростування» та «Гіпотеза і теорія», де вище засвоєний матеріал знаходить своє застосування.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування чіткого, послідовного критичного мислення, здатного свідомо виконувати логічні операції, помічати й кваліфікувати логічні помилки у своєму мисленні й у мисленні опонентів, вміння їх виправляти.

Завдання курсу: отримати уявлення про основні закони логіки, про такі форми мислення як поняття, судження, умовивід; навчитися свідомо й грамотно виконувати логічні операції; навчитися бачити, кваліфікувати та виправляти логічні помилки в текстах, писаних і усних; навчитися будувати доведення й спростування, визначати рівень обґрунтованості положень; дістати уявлення про формування, доведення і спростування гіпотез.

3. Результати навчання.

- Правильно, з точки зору логіки, будувати свої думки.
- Критично ставитися до міркувань як інших людей, так і власних;
- Виявляти і кваліфікувати порушення законів і правил логіки;
- Правильно аргументувати свої світоглядні й наукові позиції, розуміти й належно оцінювати аргументацію світоглядних і наукових позицій інших людей;
- Бачити те, що логічно впливає з тих чи інших наявних обставин і таким чином повніше відображати дійсність, краще розуміти сутність того, з чим матиме справу майбутній фахівець

4. Структура курсу

1. Логіка та її предмет.
1.1. Логіка як наука, її предмет і етапи розвитку.
1.2. Основні закони логіки
1.3. Види логіки. Логіка формальна і діалектична.
2. Вчення про поняття. Специфіка поняття як форми мислення і як рівня відображення.
2.1. Визначення поняття «Поняття». Етапи формування поняття.
2.2. Специфіка поняття як форми мислення і як рівня відображення.
2.3 Поняття і знак.
3. Вчення про поняття 2.
3.1. Обсяг і зміст поняття.
3.2. Співвідношення між обсягом і змістом поняття.
3.3. Обмеження і узагальнення поняття. Співвідношення між поняттями.
4. Вчення про поняття 3
4.1. Поділ поняття, його структура, правила й види.
4.2. Класифікація: вид поділу чи окрема логічна операція, основана на поділі поняття?
4.3. Визначення поняття, його структура, правила й види. Логічні операції, які нагадують визначення, але визначенням не є.
5. Вчення про поняття 4.
5.1. Складання, множення й заперечення поняття.
5.2. Види поняття (поділ за обсягом).
5.3. Види поняття (поділ за змістом).
6. Вчення про судження.
6.1. Судження як форма мислення. Структура судження. Судження і речення.
6.2. Види судження. Поділ судження за модальністю й за складністю.
6.3. Прості судження і поділ їх на види. Розподіленість термінів у простих судженнях.
7. Вчення про судження
7.1. Види складних суджень.
7.2. Залежність істинності складних суджень в залежності від істинності складових суджень. Таблиці істинності.
8. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.
8.1 Визначення поняття «умовивід». Структура умовиводу.
8.2. Види умовиводів (безпосередні й опосередковані). Види опосередкованих умовиводів: дедуктивні, індуктивні, традуктивні.
8.3. Безпосередні умовиводи: перетворення, обернення, протиставлення предикату, протиставлення суб'єкту.
9. Простий категоричний силогізм 1.
9.1. Поняття простого категоричного силогізму.
9.2. Структура простого категоричного силогізму.
9.3. Види простого категоричного силогізму
10. Простий категоричний силогізм 2
10.1. Загальні правила простого категоричного силогізму.
10.2. Правила фігур простого категоричного силогізму.
10.3. Помилки, які трапляються в простих категоричних силогізмах.
11. Умовиводи, які складаються зі складних або складних і простих суджень.
11.1. Суто умовні силогізми.
11.2. Умовно-категоричні силогізми.
11.3. Умовно-розподільні силогізми.

11.4. Розподільно-категоричні силогізми.
11.5. Умовно-кон'юнктивні силогізми.
11.6. Контрапозиція проста і склада.
12. Скорочені, складні і складно-скорочені силогізми. силогізмів.
12.1. Скорочені прості силогізми (ентимеми).
12.2. Складні силогізми (полісилогізми прогресивні і регресивні).
12.3. Складно-скорочені силогізми (сорити, епіхейреми)
12.4. Перевірка скорочених, складних і складно-скорочених
13: Індуктивні умовиводи.
13.1. Ідуктивний умовивід і його структура.
13.2. Види індуктивних умовиводів: повна і неповна індукція. Види неповної індукції.
13.3. Вимоги до кожного виду індукції.
Лекція: 14. Традуктивні умовиводи. Умовиводи з судженнями з відношенням.
14.1. Умовиводи з судженнями з відношенням.
14.2. Структура умовиводу за аналогією.
Лекція: 15. Доведення і спростування.
15.1. Сутність операції «доведення», структура доведення. Співвідношення доведення й спростування.
15.2. Види доведення.
15.3. Спростування та його види. Помилки, які трапляються під час доведення і спростування.
Лекція:16. Гіпотеза і теорія.
16.1. Гіпотеза як наукове припущення і як метод.
16.2. Структура гіпотези та її види.
16.3. Етапи побудови гіпотези.
16.4. Теорія. Перетворення гіпотези на теорію.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Логіка як наука, предмет та етапи її розвитку. Види логіки.
1.1. Логіка як наука про закони, правила і форми мислення.
1.2. Формування логіки як науки.
1.3. Види логіки.
2. Вчення про поняття 1.
2.1. Що таке поняття.
2.2. Поняття и знак.
2.3. Обсяг і зміст поняття. Обмеження й узагальнення поняття.
2.4. Співвідношення між поняттями.
3. Вчення про поняття 2.
3.1. Поділ поняття.
3.2. Визначення поняття.
3.3. Види понять
4. Судження
4.1. Судження та його структура.
4.2. Прості судження та їх види.
4.3. Розподіленість термінів у простих судженнях.

4.4. Складні судження та їх види. Користування таблицями істинності.
5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.
5.1. Умовивід та його структура.
5.2. Види умовиводів.
5.3. Безпосередні умовиводи.
5.4. Простий категоричний силлогізм та його фігури й модуси.
6. Побудова силлогізмів та безпосередніх умовиводів. Визначення їх правильності.
6.1. Правильність (неправильність) простого категоричного силлогізму.
6.2. Побудова простих категоричних силлогізмів.
6.3. Побудова силлогізмів і безпосередніх умовиводів зі складними судженнями
7 скорочені, складні і складноскорочені силлогізми. Індукція.
7.1. Скорочені, складні та складноскорочені силлогізми.
7.2. Перевірка скорочених, складних і складноскорочених силлогізмів.
7.3. Індукція, її структура і види.
7.4. Правила індукції.
Семінар: 8. Доведення і спростування. Гіпотеза і теорія.
8.1. Доведення і спростування.
8.2. Правила доведення і спростування.
8.3. Гіпотеза, її структура, види та роль у розвитку науки.
8.4. Правила побудови й доведення гіпотези.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365. Використання MTeams (<https://teams.microsoft.com/>)

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Сума балів за навчальні досягнення здобувача вищої освіти	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Передбачається тестовий контроль (**4 тести**), який охоплює необхідний матеріал. Вища оцінка кожної групи тестових запитань становить 15 балів. Разом 60 балів.

Кожен виступ на семінарі або розв'язання задач, які виносяться на семінар дає до 3 балів. Разом можна заробити 24 бали.

Виконання самостійних робіт (за завдання № 1, 4, 5, 6 по 3 бали, а за завдання № 2 і 3 – по 2 бали) разом може дати 16 балів (за 6 робіт).

60+24+16=100 балів.

Відсутність на заняттях забирає по 1 балу за заняття, якщо це заняття не відпрацьоване.

Оцінка становить 57 балів. Ці бали набирають сили за умови, якщо виконано завдання № 4. Тоді разом виходить 60 балів. До цих балів можуть додаватися бали за виконані інші види робіт.

Лекції: для повноцінного сприйняття та засвоєння матеріалу лекцій необхідною умовою є попереднє самостійне опрацювання запропонованих джерел та літератури.

Семінарські заняття: На кожне семінарське заняття всі учасники мають опрацьовувати запропоновані джерела й літературу, щоб бути готовими до активного внеску в обговорення дослідницької проблеми, яку на відповідному занятті одна/один з учасників презентуватиме у розширеному виступі. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Залік відбувається у формі письмового іспиту, завдання складається з 20 тестових запитань, 1 відкрите запитання. Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 1 бал. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 10 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість додаткових балів на заліку: 30
---	---

6.3. Критерії оцінювання *письмових завдань*:

5 тематичних завдань, кожне оцінюється в межах від 5 до 15 балів.

14–15 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури

11–13 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

9–10 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії.

6–8 балів – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

5 балів – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4. Критерії оцінювання *дискусій*:

5 балів: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: залученість до дискусії викладачем, неухважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: залученість до дискусії викладачем, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

6.5. Критерії оцінювання *есе* (індивідуального письмового самостійного завдання невеликого обсягу – від 2 до 4 аркушів А4, виконаного у вільному стилі, що відображає власні погляди автора на проблему або питання):

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

6. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В процесі опанування дисципліни студентам **забороняється**:

Особливості предмета «Логіка» такі, що пропуск одного заняття утворюють чималі труднощі для засвоєння наступного матеріалу, іноді унеможлиблює розуміння наступних тем. У зв'язку з цією обставиною в процесі опанування дисципліни студентам **забороняється**:

- пропускати заняття без поважних причин незалежно від того, як проходить заняття, в аудиторії чи дистанційно (у випадку поважної причини слід надати документ, що пояснює відсутність: лікарняний, довідка, мобільність навчання тощо);
- запізнюватися (у випадку форсмажорного запізнення необхідно зайти в аудиторію після дозволу викладача, максимально не привертаючи уваги, а після заняття пояснити причину запізнення);
- плагіат при виконання самостійних завдань;
- використовувати гаджети та інформаційні джерела під час виконання контрольних завдань в аудиторії;
- перебивати викладача чи студента під час їх промови;
- використовувати сленг, нецензурну лексику чи лаку.

Для складання тестів і доступу до методичного забезпечення необхідно зареєструватися в Office 365 на даний предмет.

Етичною основою педагогічного спілкування визнаються суб'єкт-суб'єктні відносини, в яких кожен учасник процесу має рівні права на участь в освітньому середовищі, тому педагогічний діалог має будуватися на поважній взаємодії викладач-студент та прийнятті буд-яких позицій на умовах їх обґрунтованості та доведеності, а також толерантного ставлення до учасників навчального процесу іншої релігійної конфесії, національної ідентичності, політичних уподобань тощо.

Самостійні роботи слід виконувати до призначеного часу (відповідний тиждень), інакше може бути зниження балів за запізнення.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування он-лайн занять з тематичних обговоренням на платформі MSTeams (<https://teams.microsoft.com>).

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Логіка» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1782>)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або виставлені на ДО www.do.nmu.org.ua.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквиумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Філософія права».

Ресурси і література

Базова

1. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник.- К.: Знання, 2006. (2008) - 255 с.
2. Жижченко В.П. Логіка: Підручник. – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2019. – 348 с.
3. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки.- Київ: Золоті Ворота, 1996.-251 с.

Додаткова

1. Гетманова А.Д. Учебник по логике. – Москва: РеРо, 2000. – 301 с.
2. Гомбосурэн Ц. Роль аналогии в познании общественных явлений. – Улан-Батор, 1983. – 150 с.
3. Дзюбенко О.Г., Присяжный Т.В. Культура дискуссий. Киев/1990.-158 с.
4. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки: навч. посіб./ К.К. Жоль. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.
5. Ішмуратов А.Т. Вступ до філософії логіки.- Київ: Абрис,1997. – 344 с.
6. Конверський. Логіка: Підручник. – Київ: Четверта хвиля, 1998. - 267 с.
7. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник.- К.: Центр навч. літ., 2004.- 535с.

8. Логика научного познания: Актуальные проблемы/ Ред. Д.П. Горский.- Москва: Наука, 1987.
9. Логіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.Д. Титов, С.Д. Цалін, О.П. Невельська-Гордєєва та ін.; за заг. ред. проф. В.Д. Титова. – Х.: Право, 2006. – 208 с.
10. Тофтул М.Г. Логіка: Посібник,- К.: Академвидав, 2003. -368 с.

Збірники вправ:

1. Хоменко І.В. Логіка в задачах. — К., 1998.
2. Мельников В.Н. Логические задачи.- Киев, Одесса, 1989.343 с.